

ANDERS, MAAR TOCH GELIJK HET KIKKERTJE

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

LENTE 2026

MET
KAMPENBOEKJE
BINNENIN!

Jaargang 47 - nummer 3 - maart, april, mei 2025-2026
Driemaandelijks nationaal tijdschrift van JNM vzw. Afgiftekantoor Gent x - P 308588
ISSN 0772-7895 - V.U.: Drees Vandenberghe, Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent

Het Kikkertje is een driemaandelijks tijdschrift van de Jeugdbond voor Natuur en Milieu. Het Kikkertje is gericht aan kinderen van 7 tot 12 jaar. Oudere leden ontvangen de leeftijdsspecifieke tijdschriften MagazINI en Euglena.

Lid worden en blijven

We vinden het belangrijk dat alle jongeren met interesse voor natuur en milieu bij JNM terecht kunnen. Daarom kan je kiezen uit drie verschillende lidgeldtarieven. Het standaardtarief is 26 euro. Als je JNM wat meer wil steunen, kan je kiezen voor een verhoogd tarief van 32,5 euro. Je kan ook kiezen voor een verlaagd tarief van 5 euro.

Voor steunleden is het standaardtarief 30 euro. Er is ook een verlaagd tarief van 24 euro. Steunleden krijgen een abonnement op Euglena en MagazINI.

Contacteer ons

Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van 35 afdelingen uren plezier te bezorgen. Zoek een afdeling in jouw buurt via jnm.be/afdelingen.

Op nationaal niveau draagt het hoofdbestuur de werking. Dat zijn ongeveer 150 vrijwilligers verspreid over 10 werkgroepen en ploegen. Je vindt de contactgegevens van het hoofdbestuur via jnm.be/contact.

Heb je een administratieve vraag, mail dan naar info@jnm.be of bel naar 09 223 47 81

Werken mee aan dit nummer:

Inhoud: Elewout Acke, Maarten Velghe, Rani De Sloovere, Marie Clays, Muryel Maes, Tijs Van de Velde, Oona Mohammad, Bent Vandenberghe, Ides Temmerman, Felix Van Den Broucke, Anna Cluckers, Marit Liekens en alle piepers die iets verstuurd via de Pieperpost!

Lay-out en cover: Yewo Verbeke

Kleurplaat: Martha De Decker

Eindredactie: Anna Cluckers

JNM vzw

Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent
ON: 0413892466

RPR, gerechtelijk arrondissement Gent

Anna Cluckers
Redacteur

JNM
JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

Vlaanderen
verbeelding werkt

Beste kikkers en anderen,

Als je al tot hier hebt gelezen, is het misschien beter om direct alles te lezen. Het is niet meer zo veel denk ik.

Ik zou jullie bovenal allemaal een fijne dag willen wensen. Ik hoop dat je binnenkort naar een activiteit kan gaan en daarna kan uitkijken. Het zou fantastisch zijn als je een mooie vogel of een fascinerend insect kan spotten. Kortom, ik wens je veel geweldige JNM-herinneringen toe.

Het is niet zo héél lang geleden dat ik nog een pieper was en in bomen klom om er dan weer uit te vallen. Het is toch zo geweldig om gewoon jezelf te kunnen zijn. Want hoewel iedereen anders en uniek is, is iedereen toch op hun eigen manier geweldig. Voor mij is het dan ook zo belangrijk dat iedereen kan genieten. Weet dat je gewoon normaal bent!

Als pieper herinner ik me vooral hoe geweldig mijn leiding en mijn vrienden waren. Ik hoop dat jullie allemaal ook graag naar jullie fantastische afdeling gaan. Zeer veel JNM-plezier gewenst.

Tot de volgende keer,

Opperpieper Maarten van Kortrijk

INHOUDSTAFEL

Niets is wat het lijkt in het dierenrijk

P. 6

Normaal, wat is dat?

P. 8

Slimme telefoons of slechte bakkies

P. 11

Bomen omleggen

P. 14

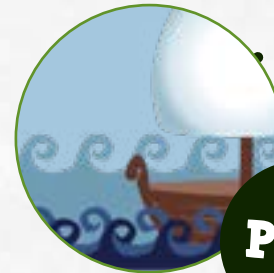
Iedereen normaal en toch anders

P. 16

Valse tweelingen

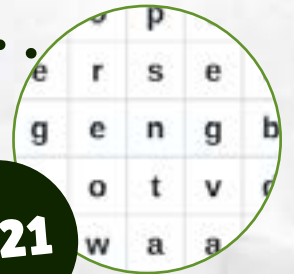
P. 18

Iedereen aan boord!

P. 22

Woodzoeker

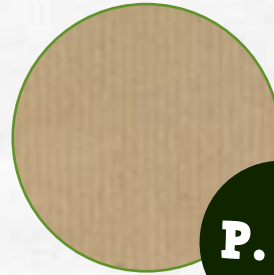
P. 21

Net een beetje anders: veganistische en vegetarische opties

P. 24

Genormaliseerd maar moet anders

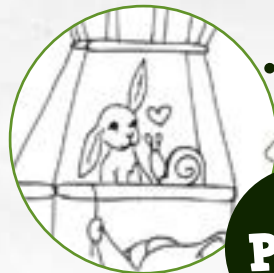
P. 26

Interview Brussel

P. 28

Kleurplaat

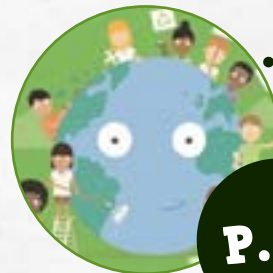
P. 30

Pieperpost: tekeningen piepers + het bijenkasteel

P. 31

Winkel

P. 33

Niets is wat het lijkt in het dierenrijk

Door Ides Temmerman

Sommige vogels lijken helemaal anders dan ze écht zijn. Zo is een gierzwaluw geen zwaluw en de miereneter verre familie van de luiaard.

Een grote familie

Heh, een familie, wat is dat? Net zoals mensen een familie hebben, worden ook dieren onderverdeeld in families. Daardoor is het voor wetenschappers (en JNM'ers) gemakkelijker om dieren te herkennen en onderzoeken. Zo'n familie is een grote groep van verschillende dieren die dezelfde kenmerken hebben en dezelfde voorouder hebben. Daardoor lijken ze best goed op elkaar. Een voorbeeld is de familie van de katachtigen, waartoe zowel de leeuw als de wilde kat behoren. Zij hebben dan ook veel gelijkenissen, zoals snorharen. Maar let goed op, want veel soorten doen zich anders voor dan ze echt zijn.

Alexis LOURS, CC BY 2.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/>>, via Wikimedia Commons

Alexis Lours, CC BY 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>>, via Wikimedia Commons

Anagoria, CC BY 3.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>>, via Wikimedia Commons

Valse vrienden

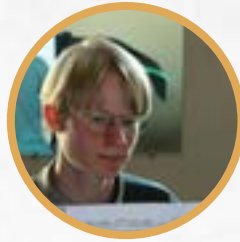
Wanneer de lente terug in het land is en je hoog in de lucht kijkt, zal je weer het vrolijke gefladder van de gierzwaluw zien. Maar pas op! Hoewel de naam doet vermoeden dat deze vogel familie is van andere zwaluwen, zoals de huiszwaluw, is dat helemaal niet zo. Sterker nog, de gierzwaluw heeft meer gemeen met een kolibrie dan met een huiszwaluw! De gierzwaluw is namelijk een aparte familie, waarvan in België enkel de "gewone" gierzwaluw broedt. Daarnaast komen in Europa nog twee andere soorten gierzwaluwen voor: de vale gierzwaluw en de Alpengierzwaluw. Het is natuurlijk niet zo vreemd dat de gierzwaluw zo'n verwarrende naam heeft, in vlucht lijkt hij natuurlijk hard op "echte" zwaluwen. Een ander voorbeeld is de heggenmus, die ook helemaal geen mus is maar tot de familie van de heggenmussen behoort. Volgende keer kijk je dus best dubbel zo goed als je een zwaluw of een mus in de lucht ziet vliegen.

Orde op zaken

Naast families heeft het dierenrijk ook 'ordes'. Een orde bestaat uit verschillende 'families'. Zo behoren katachtigen tot de orde van de 'roofdieren'. Ook binnen die ordes is niets wat het lijkt. Een goed voorbeeld is de miereneter, die behoort tot dezelfde orde als de luiaards! Net als bij families, lijken dieren uit dezelfde orde ook best goed op elkaar. Zo hebben zowel luiaards als miereneters lange klauwen. Wat deze orde nog specialer maakt, is dat er nog maar negen soorten uit deze orde overblijven (vijf luiaards en vier miereneters). Naast schattig zijn deze soorten, die in Zuid-Amerika leven, dus ook superzeldzaam. Welke vind jij de schattigste?

Normaal, wat is dat?

Door: Elewout Acke

Dat is niet normaal, 'dat is toch normaal?', 'normaal gezien' en nog veel meer ... We gebruiken het woord 'normaal' heel vaak. Waar komt dit woord vandaan?

Het woord 'normaal' komt van het woord 'norm', maar waar komt dát woord vandaan?

Als je heel ver teruggaat in de tijd, kom je bij de Grieken. Zij gebruikten het woord 'nomos' (νόμος) om te spreken over een gewoonte of een traditie. Als ze dat woord dan met bepaalde andere woorden combineerden, werd de betekenis: wet of regel. Sommigen denken dat 'norm' van het Griekse woord 'gnoorimos' (γνώριμος) komt, wat wil zeggen: duidelijk, bekend, belangrijk. Ik vind 'nomos' toch logischer ...

Norma De Romein

Een beetje later kwamen de Romeinen met de taal ... Latijn! In het Latijn is een woord te vinden dat héél hard lijkt op 'norm': norma! Ik hoor je al denken: "Norma is toch een naam?" En ja, dat klopt! De muzikschrijver Bellini heeft zelfs een opera geschreven met de naam 'Norma'. Maar dat wist je toch al, niet?

Het Latijnse woord 'norma' betekent ... tadadada ... 'maatstaf' of ook wel 'regel'! En dat is nu precies waar ik naar op zoek ben: het woordje 'regel'.
Wat kunnen we toch veel leren van die Latijnse taal, hé.

Normen vormen

De dikke Van Dale, een woordenboek van de Nederlandse taal, beschrijft 'norm' als "de toestand die voor een categorie van personen of zaken de gewone is of waarnaar zij zich kunnen of moeten richten". Amai, snap jij er iets van? Een norm is dus de toestand waarvan mensen zeggen dat die 'gewoon' is, of een regel die is afgesproken, bijvoorbeeld in de wet. Enkele voorbeelden:

Het is een norm dat JNM'ers houden van natuur. Dat wil niet zeggen dat elke JNM'er van natuur houdt,

maar het is wel 'logisch' of 'normaal' dat je als JNM'er van natuur houdt.

Het is een norm dat volwassenen (en tegenwoordig ook jongeren) een smartphone hebben. Het hele systeem is gemaakt voor mensen die een smartphone hebben: veel organisaties werken met QR-codes en soms kun je alleen nog met een smartphone betalen. Opnieuw wil dat niet zeggen dat iedereen een smartphone heeft - ik heb er bijvoorbeeld geen. MAAR dat wil wel zeggen dat mensen zonder smartphone in de maatschappij worden gezien als 'ongewoon' of 'niet normaal'.

Er zijn normen opgesteld voor de hoeveelheid van bepaalde stoffen die in water zitten. Als zo'n norm wordt overschreden, wil dat zeggen dat het water niet meer drinkbaar is. Dat is een afspraak die mensen (deze keer de overheid) hebben gemaakt: zodra er zo veel van iets in het water zit, is het geen 'drinkwater' meer.

Nodig, maar niet altijd goed

Als er geen normen zouden zijn, zou er heel wat kunnen mislopen. Denk maar aan het voorbeeld hierboven: dan zouden we misschien water drinken dat niet is gecontroleerd en eigenlijk geen drinkwater is. Nog een norm is dat je naar een leerkracht luistert als die uitleg geeft. Als niemand dat zou doen, zou de leerkracht geen les kunnen geven en heeft niemand zo nog iets aan naar school gaan. Zo zijn er nog véél voorbeelden. Zonder normen zou de wereld een grote chaosboel zijn.

Dat wil niet zeggen dat alle normen goed zijn. Sommige normen beperken de vrijheid van mensen om zichzelf te zijn: toiletten worden vaak opgedeeld in meisjes en jongens, maar heel wat mensen voelen zich geen meisje óf j1voelen zich anders dan gewoon 'een meisje' of 'een jongen', misschien een beetje van de twee of net helemaal geen? Door de opsplitsing tussen jongens en meisjes voelen sommigen zich niet begrepen.

Ook wisselen toch heel wat kinderen elke dag van kleren, waardoor dat 'normaal' is geworden. Waarom zou je je kleren na één dag al uitdoen als ze nog proper zijn? Je mag een trui toch wel even dragen, zeker? Je papa of mama hoeft niet elke dag een was te doen, hé. Is dat wel echt 'norm-aal'?

Norm-aal

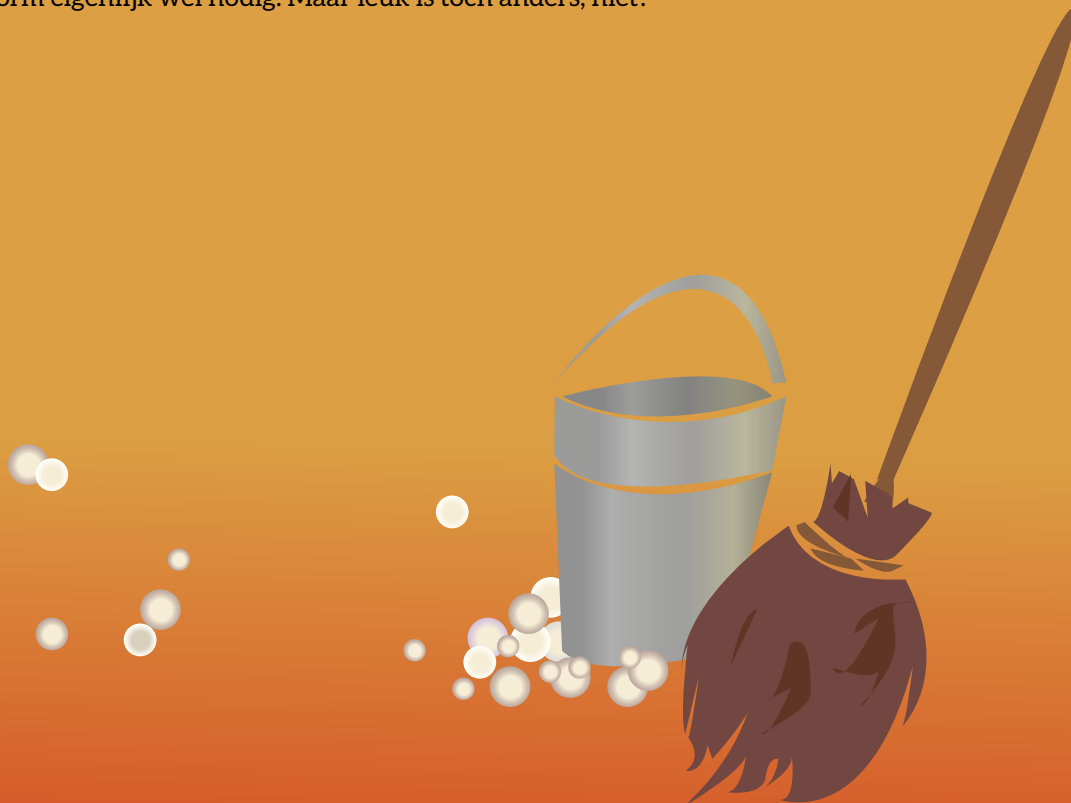
Normen zijn gebaseerd op waarden. Een waarde is een soort van idee dat voor veel mensen belangrijk is. Het is vaak een heel breed en soms vaag idee. Respect is een voorbeeld van een waarde. Rond de waarde 'respect' zijn heel wat normen gemaakt, zoals het feit dat je je schoenen afkuisst als je een gebouw binnenstapt. Of dat je niemand uitlacht omdat die een bril draagt (da's trouwens echt onzin). Of dat je 'dankjewel' zegt als iemand je helpt. Snap je? Waarden zijn dus algemeen (respect) en normen zijn heel specifiek (schoenen afkuisen!).

Kortom: 'normaal' komt van het woord 'norm'. Een norm is een regel, een afspraak die zegt hoe je je best gedraagt. 'Normaal' wil dus zeggen dat je je gedraagt naar de normen die zijn bepaald. Het zou niet normaal zijn om deze pagina nu op te eten, want er is ooit vastgelegd dat papier met inkt geen goede maaltijd is ...

Norm en win!

Ook in JNM zijn er tal van normen. Echt heel veel. Let er maar eens op. Stuur een lijstje met vijf normen die je hebt gevonden tijdens activiteiten of die je je nog herinnert, door naar kikkertje@jnm.be en wie weet win je wel een prijs!

Een voorbeeld van een JNM-norm: na het eten op kamp, moeten we altijd iets doen ... CORVEEEEEEEEE!!!!!! Als dat niet gebeurt, hebben we na een dag geen propere borden meer, dus is deze norm eigenlijk wel nodig. Maar leuk is toch anders, niet?

Slimme telefoons of slechte bakkes?

Door: Elewout Acke

Waarom is het normaal dat mensen een smartphone hebben? Omdat de uitvinders goed zijn in verkopen en ervoor hebben gezorgd dat een deel van de wereld afhankelijk is geworden van smartphones. De samenleving kan bijna niet meer leven zonder smartphones ... Die afhankelijkheid voelen veel mensen, waardoor ze hun smartphone niet graag wegdoen. Leven zónder smartphone is zeker mogelijk en zelfs een heel goed idee. Hieronder lees je waarom een samenleving die afhankelijk is van smartphones niet kan blijven bestaan.

De smartphone, een woord dat uit de Engelse taal komt: smart phone oftewel slimme telefoon. En ja, slim is-ie wel. Je kunt er niet alleen mee bellen en sms'en, maar ook dingen opzoeken op het internet, verslavende games spelen, je locatie vinden, filmpjes maken en nog veel meer! Wat een geweldig bakje, toch?

Mijn antwoord is duidelijk: nee. Echt allesbehalve een geweldig bakje. Ja, het heeft veel leuke functies die je kunnen helpen. Maar het is vooral een bakje dat veel niet zo goede dingen verbergt.

Laat me eerst en vooral zeggen: als je geen smartphone hebt, fantastisch! Houden zo! Als je er wel al een zou hebben: leg maar weg, dat ding. Er is genoeg te ontdekken in de échte wereld!

Ten eerste: het maken

Om deze slimme telefoons te maken, heb je heel zeldzame stoffen nodig, zoals goud. Om deze stoffen te vinden, moet men heel veel bossen kappen. Je weet ondertussen al dat dat niet goed is, hé. Nadat de stoffen gevonden zijn, moet de smartphone gemaakt worden in fabrieken. Daar werken mensen in heel slechte omstandigheden: ze moeten veel werken, zonder veiligheidsmiddelen tegen de vieze stoffen die bij het maken vrijkomen en ze krijgen niet veel geld voor al hun werk. Er zijn trouwens niet genoeg van die zeldzame stoffen in de wereld om alle mensen een smartphone te geven. Dus waarom zouden wij als inwoners van België wel recht hebben op een smartphone en mensen op andere plaatsen in de wereld niet? Dat is toch niet eerlijk?

Ten tweede: het afval

Veel bakjes zijn zo gemaakt dat ze na ongeveer twee jaar niet meer werken. Dan ben je verplicht om een nieuwe te kopen! Dat betekent: meer geld voor de grote bedrijven, zoals Apple! Hoera, money money, kassa kassa! Dat betekent ook: reuzegrote afvalbergen in landen als India en Ghana. Allemaal smartphones die door een klein bewust foutje op de afvalberg belanden. Wist je dat ongeveer 98% van deze gsm's eigenlijk wel nog werkt? Dat is echt héél véél!

Ten derde: het consumeren

'Consumeren' is een moeilijk woord om te zeggen: gebruiken. Als je een smartphone hebt, consumeer je die dus. Je gebruikt die voor van alles en nog wat: de treinen opzoeken en tickets bestellen, de weg vinden, foto's maken ... Dat is wel nuttig, maar het maakt je ook lui. Het is net goed om te leren onthouden dat je nog tickets moet bestellen, of goed dat je de weg moet vragen in de plaats van die op je eentje op een schermje op te zoeken. Dat schermje is niet goed voor je ogen, maar ook niet goed voor je sociale leven. Als je eens op de trein zit, raad ik je aan om rond je te kijken en te tellen hoeveel mensen in de wagon níet op een smartphone zitten te kijken. Het is toch boeiend om eens een babbeltje te slaan met je overbuur? Dat maakt een dag vaak goed! (En ik spreek uit ervaring.)

Vind je het niet raar dat iedereen samen in één wagon, in dezelfde wereld zit en tegelijkertijd allemaal in een eigen, totaal andere wereld op die bakkies?

Oma en opa, wie is de beste?

Veel mensen gebruiken de smartphone om op sociale media zoals TikTok te scrollen. Sociale media zijn vaak 'apps' die eerst gemaakt waren om mensen te verbinden die elkaar lange tijd niet in het echte leven konden zien. Zo konden ze elkaar wel af en toe via de schermwereld, de 'virtuele' wereld, zien. Denk maar aan oma's en opa's die je tijdens de coronapandemie niet mocht bezoeken, als je dat nog weet. Maar ... die sociale media bestaan nu niet meer enkel daarvoor. Ze bestaan nu vooral zodat iedereen daar alles op kan zetten wat die wil, vaak over zichzelf. Op zich is dat niet zo erg. Maar het jammere is dat mensen vooral de goede kanten van hun leven op sociale media zetten en filters gebruiken bij hun foto's om zichzelf 'mooier' te maken. Op Instagram of TikTok zal je vooral blije gezichten zien. Mensen samen met hun vrienden, bij geweldige concerten, op prachtige vakanties ... Je zou denken dat die mensen perfecte levens leiden. De persoon die doorheen al die mooie foto's en coole avonturen scrollt, kan het gevoel krijgen dat die niet cool en mooi genoeg is. Het gevoel dat die niet genoeg vrienden heeft en nooit leuke dingen doet. Dat die niet goed genoeg is. Terwijl de mensen die al die dingen op sociale media posten, ook gewone mensen zijn. Mensen die zich soms verdrietig, eenzaam en oncool voelen.

Sociale media geven dus een verkeerd beeld van de werkelijkheid. Doordat ze enkel de leuke dingen tonen, geven ze kijkers het gevoel dat ze niet goed genoeg zijn ("want zij zijn beter"). Daardoor zitten mensen soms niet goed in hun vel, en dat is jammer.

Foto: Zhen Jao

Het leven verbrokkelt ...

Nog een laatste dingetje, dan zwijg ik over het 'consumeren'. Mensen houden ervan om reacties te krijgen, liefst leuke. Ze wachten op duimpjes die naar boven wijzen, 'likes' genaamd. Telkens wanneer er zo'n reactie komt, of een antwoord op een berichtje, zegt het bakje 'ping!' En wat doet de mens dan? Die neemt het uit de achterzak en kijkt ernaar. Zo is je hele leven verbrokkeld en is je aandacht helemaal in stukjes. Je kunt je niet meer goed concentreren op de dingen die er echt toe doen. Blijkbaar besteden veel mensen zeven uren of meer per dag aan het prutsen op hun smartphone. Dat is echt héél véél!

Er is een heel goed alternatief: men noemt het de 'baksteen'. Dat is zo'n ouderwetse gsm waarmee je kunt bellen, sms'jes sturen, een wekker zetten en meestal nog wat andere handige dingen. Sociale media horen daar niet bij, dus hoef je die gsm niet steeds uit je achterzak te halen voor 'piepjes'. Naar je ouders bellen kan natuurlijk wel. Alles wat echt nodig is, kun je evengoed doen met een 'baksteentje'. Die naam komt van vroeger: toen woog een gsm zoveel als een baksteen. Wees gerust, nu zijn gewone gsm's zelfs lichter dan smartphones. Ze gaan vaak ook véél langer mee dan smartphones. Als je die laat vallen, breekt de 'baksteen' vaak open in vier stukken. Steek je die weer in enkele klikjes in elkaar, dan is de gsm weer in orde.

Én je bent verlost van al die opdringerige berichten op sociale media, hoera! Enkel nog berichten als het nodig is. Geweldig, toch?

Het leven verwondert ...

Begrijp je nu waarom ik geen smartphone heb en waarom ik tegen het gebruik ervan ben? Je hebt veel meer tijd als je zonder smartphone leeft én voelt je vaak gelukkiger. Want al die negatieve en vervormde berichten op sociale media krijg je niet te zien! Je leert zo te genieten van het échte leven: een babbeltje met de burens, het kijken naar een vlinder, ...

Dus ja, als je als 18-jarige geen smartphone hebt, ben je 'anders'. Maar waarom zou je dan niet normaal zijn? Je leeft dan veel meer in de echte wereld en kunt veel meer genieten van kleine dingen en dingen ontdekken waar anderen gewoon voorbijlopen door naar hun schermjes te kijken. Dus misschien zijn het wel de smartphones die de samenleving 'niet normaal' maken?

Bomen omleggen

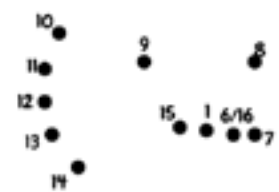
Door: Marie Clays

Heb je ooit al eens een boom proberen om te duwen? Tenzij hij rot was, zal dit wellicht zeer moeilijk geweest zijn. Of nog beter, heb je al eens een boom proberen om te knagen zoals een bever? Ik heb me laten vertellen door een zeer betrouwbare bron dat dit voor mensen niet makkelijk is.

Gelukkig zijn er ook manieren waardoor het mensen wel lukt een boom om te leggen. Wil je ze weten? Los dan snel de volgende lijnpuzzels en zet de juiste letter bij de juiste uitleg.

1

2

3

Puzzel nummer:

Bijl

Een bijl is bedoeld om bomen mee om te leggen of om bomen in kleinere stukken mee te hakken. Ze bestaat uit een ijzeren bijlkop die bevestigd is op een steel. De bijlkop is zeer scherp.

Puzzel nummer:

Kniptang

Een kniptang is een beetje zoals een grote schaar. Ze wordt gebruikt om kleine(re) takken af te 'knippen'. Het is een gemakkelijke en snelle manier om takken te verwijderen.

Puzzel nummer:

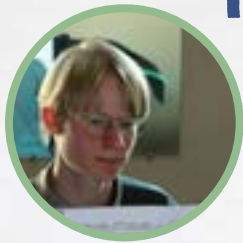
Zaag

Er bestaan verschillende soorten zagen: een snoeizaag (zoals op de lijnpuzzel), kettingzaag (deze komt aan bod in de volgende editie), mijn broer ... Met een zaag kun je makkelijk bomen omleggen. Als je dit wilt doen, zaag je best niet gewoon in een rechte lijn de boom door. Want dan is er een grote kans dat de boom in je gezicht valt.

Deze gereedschappen zien er heel verschillend uit en dat zijn ze ook, toch gebruik je ze voor hetzelfde einddoel: een boom of tak verwijderen.

Misschien denk je nu wel: we hebben bomen toch juist nodig en het is niet goed als we ze omhakken. Wel, soms is het beter om een boom om te leggen. Het kan namelijk zijn dat de boom ervoor zorgt dat andere planten geen licht krijgen, dat het landschap opener moet zijn of dat de boom ziek is. Dan is het beter voor de boom of de andere planten dat hij wordt verwijderd. Het kan natuurlijk ook zijn dat er een paar zeer onveilige takken in een boom zitten.

Het is dus niet altijd slecht als er een boom wordt weg gedaan.

Iedereen normaal en toch anders

Door: Elewout Acke

Jaja, ik weet het. Het thema van dit boekje is eigenlijk: "Iedereen anders en toch normaal", maar ... waarom zouden we het niet eens omdraaien? "Iedereen normaal en toch anders" klinkt toch ook goed, niet? Eigenlijk is iedereen normaal, ook alle dieren, planten, paddenstoelen en noem maar op! Toch bestaan er soorten die net een beetje anders zijn ...

Een flamingo kan enkel eten met zijn kop
Ik vind dat juist moeilijk.

ondersteboven

Padhagedissen kunnen met hun ogen een straal bloed naar hun vijanden schieten, **ZO GRIEZELIG!**

Muggen houden van mensen met stinkvoeten, **BWÈÈÈÈK!**

Kwallen bestaan voor **95% uit water** en hebben geen bloed, hart of hersenen.

De ogen van een volwassen olm zitten onder de huid. In de donkere grot waar deze salamander woont, zijn ogen toch niet nodig.

Kapucijnaapjes gebruiken een speciaal parfum: hun eigen pipi.

AHUM?

Een bruinhagedis heeft een derde oog boven op zijn kop!

Kameleons kunnen in twee verschillende richtingen tegelijkertijd kijken. **Cool, hé!**

Een papegaaivis pakt zich in een zak van slijm in voordat hij gaat slapen. Zo kunnen roofvissen hem niet ruiken. **Slim.**

Beren moeten soms wel zes maanden niet plassen. Dat is lang!

Het nest van een gierzwaluw is gemaakt met speeksel ...

Oké?!

Een kolibrie kan achteruitvliegen (en is de enige vogel die dat kan).

Blauwapen hebben voor elke vijand een andere waarschuwingsroep, **echt indrukwekkend!**

Roofwantsen stapelen soms dode mieren op hun rug als camouflage.

Een haai wisselt wel **30.000** tanden in zijn leven!

Het bloed van een bloedzuiger is **groen ...**

Een atlasvlinder heeft geen bek en kan dus niets eten.

Gorilla's eten soms hun eigen kak op.

DAT DOE IK LIEVER NIET!

Wil je nog meer weetjes lezen over soorten die net iets anders zijn? Die vind je op de website van National Geographic Junior (natgeojunior.nl/weetjes) en in hun papieren tijdschrift!

Valse tweelingen

Door: Elewout Acke

Foto's: Mauro Impens, Yolán Bosteels, Tijn Philtjes, Kas Sercu, Rune Matthijssens en Sander Engels.

Er zijn in de wereld soorten die sterk op elkaar lijken, maar toch net geen tweeling zijn. Misschien wel zus en broer?

Adelaarsmoeras of moerasadelaar?

Varens zijn planten die zich – net als schimmels – voortplanten met behulp van sporen. Sporen zijn heel kleine stoffen die in grote hoeveelheden worden verspreid door paddenstoelen en dus ook varens. Die sporen kunnen dan nieuwe 'baby's' vormen van die soorten. Vaak zie je sporen in de vorm van gekleurd stof dat met de wind meereist.

Als je door een bos wandelt, zie je wel vaker varens staan. Er bestaan heel veel soorten varens, maar in deze tekst focus ik op twee soorten die op het eerste gezicht op elkaar lijken. (Ik verklap het al: eigenlijk zijn ze heel verschillend.)

De adelaarsvaren heeft zijn naam te danken aan de steel: als je die dwars opensnijdt, zie je precies de kop van een adelaar. (Met een beetje fantasie zien sommige mensen dat toch.) Deze varensoort is een soort die ontzettend veel vertakt: het grootste deel van de plant zit onder de grond. Net als bij schimmels! Waar hij boven de grond komt, vertakt hij meteen naar verschillende bladeren. Die bladeren (dat zijn zo van die lange takken vol miniblaadjes) horen allemaal bij één plant. Zo'n plant kan dus heel veel bosgrond in beslag nemen met al die vertakkingen.

De moerasvaren komt vaak voor bij ... moerassen! Deze varensoort is niet heel vertakt: meerdere bladeren kunnen bij één plant horen, maar die bladeren vertakken zich niet verder in nog meer bladeren. Je kunt zo dus het verschil zien tussen de adelaarsvaren en de moerasvaren: de ene is meer vertakt en de andere minder. Ook aan de miniblaadjes

kun je dat zien: die van de adelaarsvaren zijn smal en hangen niet aan elkaar. Die van de moerasvaren zijn breder en minder ingesneden. Die zijn dus meer verbonden met elkaar.

Adelaarsvaren

Moerasvaren

Panteramaniet

Vliegenzwam

Vliegende panter

Ook bij de fungi (schimmels) zijn er soorten die op elkaar lijken. Er is een soort die je misschien wel kent ... Vaak komt die voor bij Halloween-verhalen ... De vliegenzwam! Of misschien ken je die hiervan?

“Op een grote paddenstoel
Rood met witte stippen
Zat kabouter Pinnemuts
Heen en weer te wippen

Krak zei de paddenstoel
Met een diepe zucht
Allebei de beentjes
Hopla, in de lucht!”

De paddenstoel in dit liedje is dus de vliegenzwam!

Er is een soort die goed op de vliegenzwam lijkt: de panteramaniet. Deze paddenstoel is dan ook familie van de vliegenzwam en is zelfs nog giftiger dan de rode met witte stippen! Je kunt de panteramaniet heel eenvoudig onderscheiden van de rode vliegenzwam: de amaniet is niet rood, maar grijs- tot okerbruin. Ook met witte stippen.

Weet je hoe ze aan hun naam zijn gekomen?

De panteramaniet is heel simpel: het is een amaniet (dat is een groep van schimmels) en is bruin met witte vlekken. Daarom lijkt die op een panter.

De vliegenzwam werd vroeger door boeren gekookt in melk en stroop, om zo vliegen aan te trekken. Vliegen die in die melk-en-stroop-zwam terecht kwamen, stierven. Vandaar de naam 'vliegenzwam'. (Eigenlijk is het dan een anti-vliegenzwam, hé.)

Slechte torenboom

Tot slot, als verrassing, een 'drieling': de slechtvalk, de boomvalk en de torenvalk: wie zie je nu vliegen? Is het de ene, de andere of nog een andere? En dat zijn niet eens de enige drie soorten valken ... Wel, eigenlijk zijn de verschillen duidelijk te zien. Je hoeft het alleen maar een keer te lezen en te onthouden. Alle drie de soorten hebben 'falco' in hun naam, wat 'valk' wil zeggen. De slechtvalk is 'falco peregrinus', 'buitenlandse valk'. De boomvalk is 'falco subbuteo', 'onderbuizerdvalk', maar dat klinkt wel raar, hé. De torenvalk is 'falco tinnunculus', 'schelklinkende valk'. Dat klinkt logisch, zeker wanneer je die hoort roepen.

Goed, nu de kenmerken en verschillen:

De slechtvalk is groter dan de torenvalk en boomvalk.

De torenvalk heeft een lange staart; de andere twee een korte. Als je een valk ziet 'bidden' (in de lucht zweven zonder met de vleugels te slaan), is dat meestal een torenvalk. Je kunt dat van op de grond goed zien aan de lange, niet zo spitse staart.

De vleugelpunten van een slechtvalk en boomvalk zijn spits, die van de torenvalk veel minder.

Een torenvalk heeft een roodbruine rug, die hem onderscheidt van de andere twee valken. Het vrouwtje ziet er volledig roodbruin uit, maar het mannetje heeft wel een grijze kop en staart.

Een slechtvalk is vanonder licht, met een donkere 'kopkap' en zwarte 'baardstreep'. Bovenaan is die blauwgrijs. De jongen zijn bovenaan bruin en onderaan bruin-beige gestreept. Algemeen zijn slechtvalken steviger gebouwd en groter dan de andere valken.

Een boomvalk lijkt eigenlijk een beetje op een slechtvalk, want die heeft ook een blauwgrijze bovenkant en zwarte 'kopkap'. Een boomvalk is wel kleiner en heeft een opvallende roodbruine broek. De jongen hebben die broek niet, maar zijn veel bruiner.

Boomvalk

Slechtvalk

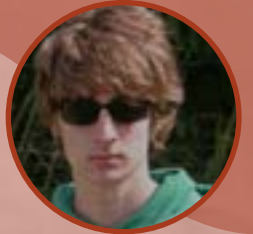
Torenvalk

Zo zie je maar ... Er zijn veel verschillen in de wereld, ook heel kleine. Maar uiteindelijk zijn we allemaal hetzelfde: bewoners van de mooie planeet Aarde.

Woordzoeker

Door: Felix Van Den Broucke

b	s	k	a	s	h	x	o	z	n	r	d	b
l	q	e	x	k	c	p	y	b	z	p	i	g
j	q	i	l	d	a	o	p	e	m	v	v	a
i	u	n	i	v	e	r	s	e	e	l	e	r
t	y	u	a	r	g	e	n	g	b	i	r	d
s	r	b	j	f	b	o	t	v	d	g	s	e
g	e	l	i	j	k	w	a	a	r	d	i	g
n	w	o	z	j	t	o	r	y	y	o	t	o
i	t	g	n	i	n	e	m	q	f	j	e	g
d	j	i	t	f	e	e	l	s	a	d	i	i
e	c	k	k	o	s	h	p	l	t	v	t	g
l	d	n	e	l	l	i	h	c	s	r	e	v
k	v	v	x	x	o	l	r	z	y	w	c	b

Afkomst - Diversiteit - Gedrag - Gelijkwaardigheid -
Kledingstijl - Leeftijd - Mening - Uniek - Universeel
- Verschillend

Iedereen aan boord!

Door: Rani De Sloovere

Heehee, gaan jullie mee op zee? Iedereen is welkom, ook al wilde je eerst niet mee!

In het vorige Kikkertje (dit boekje 😊), konden jullie lezen wat het moeilijke woord 'inclusie' betekent. Nog eens heel kort uitgelegd: JNM is een boot*.

HUH?! Wel... dat betekent dat iedereen mee aan boord mag, ook als je anders bent, sneller loopt dan iemand anders of extra hulp nodig hebt bij spelletjes of het kampvuur. We verdelen alle taken zodat iedereen kan meedoen: de ene stuurt, de andere verzamelt hout als we aanmeren, en we hebben iemand die let op de route.

Inclusie betekent dat we in JNM de taken aanpassen, zodat iedereen veilig kan 'meevaren' en avonturen beleeft, en natuurlijk zodat er niemand uit de boot valt 😊.

Maar in dit tekstje gaan we een beetje dieper duiken...

Wij mensen zijn, net als dieren, allemaal wat verschillend van elkaar. De ene pieper is misschien een zeer grote paardenvriend, terwijl de andere pieper heel veel weet over zedieren. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat de paardenliefhebber beter of slimmer is dan de liefhebber van dieren diep in de zee, of omgekeerd. Beide piepers zijn gelijk, maar hebben op een andere manier iets waar ze goed in zijn.

Dit kunnen we vergelijken met walvissen: Wally Walvis is zeer groot, Wendy Walvis heeft veel zeepokken en Winny Walvis heeft een uniek patroon dat hen onderscheidt van anderen. Alle drie de walvissen zijn gelijk, ook al hebben ze niet allemaal dezelfde kwaliteiten. Ze zijn dus 'anders, maar toch gelijk'.

En nu zal je waarschijnlijk denken: 'Ja, oké, maar wat als we dan praten over die kleine visjes die de tanden van de walvissen poetsen, zijn die ook gelijk aan de walvis?' Wel... ik ga je moeten teleurstellen. Die visjes komen voor in de films, maar in het echt bestaan deze niet. Walvissen hebben wel remora's. Dit zijn zuigvissen die zich vasthechten aan de walvis voor gratis vervoer en zij eten parasieten of voedselresten van de huid. Zo heeft de walvis een propere huid en de remora een volle maag, een win-win (dit heet in de natuur 'symbiose')! Walvissen en remora's zijn anders, maar even belangrijk. Net doordat ze zo anders zijn, kunnen ze geweldig goed samenleven en elkaar een plezier doen. Zo komen ze er natuurlijk gezonder EN sterker uit. Anders zijn kan dus zeker een voordeel hebben in de natuur!

In JNM en in het dierenrijk zijn we allemaal anders, maar samen kunnen we alles aan, iedereen is even belangrijk. We zijn dus allemaal 'anders, maar toch gelijk'!

* JNM is natuurlijk niet letterlijk een boot, dit is beeldspraak. Daarbij zeg je niet echt wat je bedoelt, maar gebruik je een verwijzing, in dit geval dus een boot.

Net een beetje anders: veganistische en vegetarische opties

Door: Oona Mohammad

Je hebt misschien wel al gemerkt dat het eten bij JNM 'anders' is dan bij andere jeugdbewegingen, we eten namelijk altijd vegetarisch en regelmatig veganistisch.

Voor plantaardige voeding moet er minder water verbruikt worden en is er ook minder uitstoot van CO₂. Zo helpen we het milieu toch een beetje. Daarnaast zorgen we ook beter voor de dieren.

Gevarieerd eten is goed voor je gezondheid en af en toe iets nieuws proberen houdt het leven spannend! Wil je thuis ook eens vegetarisch of plantaardig eten? Hier zijn alvast enkele opties.

1 Havermelk, sojamelk, rijstmelk ...

Probeer eens een andere soort melk in plaats van koemelk. Deze dranken zijn volledig plantaardig en voegen bovendien nog een extra smaakje toe.

Kooktip: warm een tas havermelk op, voeg er zwarte chocolade aan toe, roer eens goed en je hebt een superlekkere chocolademelk!

2. Falafel

In plaats van gehaktballetjes kun je ook eens falafel eten, dit zijn balletjes gemaakt van kikkererwten. Daarbij is falafel ook een zeer voedzaam product, het bevat namelijk veel eiwitten en vezels.

Kooktip: Bak falafel in wat olie, leg ze in een wrap, voeg er groentjes en saus naar keuze aan toe, en plooi de wrap dicht!

3. Tofu

Tofu is de perfecte vervanger voor een stukje vlees. Tofu bestaat voornamelijk uit sojabonen en water en bevat net als falafel veel voedingsstoffen.

Kooktip: Om je tofu iets meer smaak te geven kan je er het water uit duwen met wat keukenrol, de tofu vervolgens even laten weken in sojasaus en dan bakken. Je kan de blokjes aan heel wat gerechten toevoegen, bijvoorbeeld in de plaats van stukjes kip.

4. Hummus

Hummus is een spread op basis van kikkererwten, die kan dienen als vervanging voor kaas, bijvoorbeeld voor op de boterham. Hummus kan je ook makkelijk zelf maken.

Kooktip: Doe een uitgelekt blik kikkererwten, enkele eetlepels citroensap, een scheutje olijfolie, een teentje knoflook, zout en peper en eventueel enkele eetlepels tahin in een mixer, mix eens goed en je hummus is klaar!

5. Veggieburger, veggie kip, vegan kaas, ...

Er zijn ook een heleboel veganistische varianten van vlees, waarbij men met plantaardige producten de smaak van vlees nabootst.

Kooktip: Je kunt in je normale recepten simpelweg het vlees of de kaas weglaten en vervangen door de vegan variant!

Zo, nu kunnen jullie thuis enkele nieuwe recepten proberen die vegetarisch of veganistisch zijn! Vraag zeker altijd aan een volwassene om je te helpen in de keuken, zo blijft alles veilig. Smakelijk!!

Genormaliseerd, maar moet anders

Door: Tijs Van de Velde en Hannia Dewaele

Het thema voor deze editie van het kikkertje is 'iedereen anders en toch normaal', maar wij dachten: 'we gaan eens zot doen'. Dus wij draaien het om, want sommige dingen zijn normaal, maar moeten anders.

Veel van de dingen die we doen zijn genormaliseerd. Dat is een moeilijke manier om te zeggen dat ze 'normaal' zijn om te doen en dat de meeste mensen niet raar opkijken als ze het zien gebeuren. Toch zijn sommige van deze genormaliseerde, heel dagelijkse dingen slecht voor ons milieu, of voor mens en dier. We hebben een lijstje gemaakt met voorbeelden, maar voel je zeker niet schuldig als dat bij jou thuis niet lukt. Het is niet gemakkelijk om gewoontes te veranderen, zeker voor mensen die niet veel geld hebben of die het 'druk druk druk' hebben. Dan heb je soms geen ruimte in je hoofd om aan het milieu te denken. Elk gezin heeft andere dingen nodig! En kleine stapjes richting een betere wereld zijn ook al heel veel waard (bijvoorbeeld jij die nu dit Kikkertje leest).

Onnodig nachtlucht

Heb je ooit 's nachts vanuit de verte richting een stad gekeken? Vaak kan je de stad zelfs niet zien tenzij je op een berg staat, maar is er wel een grote gloed doordat er veel lichtvervuiling is in een stad. Tijdens de nacht blijven er veel lampen van reclameborden of van winkels of andere bedrijven branden. Hierdoor wordt de lucht 'vervuild' door het licht, want de nacht is niet meer helemaal donker. Nu kunnen wij als mensen het grootste deel van de sterren niet meer zien, wat wel spijtig is, want wie houdt er nu niet van de schoonheid van de sterren? Bovendien worden dieren en insecten ook beïnvloed hierdoor. Hun slaapritme wordt verstoord, en sommige vogels en insecten gebruiken de sterren of maan om zich te oriënteren, wat niet lukt met zoveel licht. Een groot deel van het nachtlucht is compleet overbodig en we zouden best makkelijk meer lichten kunnen doven.

Eten wegsnijten

Te veel spaghetti gemaakt of yoghurt die over datum is? We gooien snel ons eten weg en vinden dat te normaal. Zeker als het volgens de verpakking niet meer goed is of misschien zelfs als je gewoon geen zin hebt om nog eens broccoli te eten. Dat zorgt voor veel voedselverspilling. Er is veel water, arbeid en energie nodig om voedsel te maken, en door het gebruik van energie komen er ook broeikasgassen vrij. Zonde als dat voor niets is. Daarom is het goed om restjes eten te hergebruiken in een volgende maaltijd en goed te

checken dat je zo weinig mogelijk eten slecht laat worden.

Ook de meeste winkels, restaurants en andere eetzaken gooien het verse eten dat over is op het einde van de dag gewoon weg. Denk aan alle broden en gebakjes die over zijn bij de bakkerij als die 's avonds sluit. Die gaan allemaal hop de vuilbak in, terwijl die nog perfect op te eten zijn. Gelukkig zijn er de laatste jaren steeds meer organisaties die hun best doen om deze verspilling tegen te gaan, zoals 'let's save food'.

Vlees

De meeste mensen eten elke dag, of zelfs elke maaltijd, vlees. Toch is het heel schadelijk voor het milieu en worden de dieren soms enorm slecht behandeld. Zoek eens een lekker recept op met tofu in plaats van vlees en probeer eens haver- of rijstmelk in plaats van koemelk. Het smaakt misschien een beetje anders, maar beloofd, het is zeker even lekker en zo moesten er geen dieren lijden. (Maar op dit puntje scoren we wel goed in de JNM :) joehoe!) Als je meer uitleg wilt over alternatieven voor vlees en dierlijke producten, zie het artikelje 'Net een beetje anders: veganistische en vegetarische opties' in dit Kikkertje.

Transport van je eten

Veel mensen weten dat, als je eten van een ver land komt, dit een grote impact heeft op hoeveel uitstoot er nodig was om het eten op jouw bord te krijgen, maar eigenlijk is dit maar gedeeltelijk juist. Het klopt dat als een boot van Brazilië naar hier moet komen, die meer zal uitstoten dan een boot die van Spanje komt, dus zolang we letten op de afkomst van ons eten, kunnen we bewust kopen, toch? Helaas pindakaas: FOUT. Het grootste verschil wordt gemaakt door de manier waarop jouw eten hier geraakt. Als het transport gebeurt via vliegtuig, kan dit tot honderd keer meer CO²-uitstoot per kilo eten veroorzaken dan per boot. In winkels staat er meestal enkel van waar het product afkomstig is, maar eigenlijk zouden ze er ook moeten bijzetten hoe het hier geraakt is ...

Conclusie

Zoals we dus kunnen zien, zijn er veel dingen die mensen doen waar niet veel bij wordt stilgestaan (maar wie weet wel door een slimmerd zoals jij). Toch hebben de dingen die we doen een impact op anderen en op de natuur, of we dit nu willen of niet. Het kan nooit kwaad om soms stil te staan en te denken: is dit, wat we als "normaal" beschouwen, wel nodig? En kunnen we dit anders, op een betere manier, doen?

Je mag dus zeker vragen aan je ouders (op een lieve toon!) of ze iets kleintjes willen veranderen in hun gedrag. Helemaal niet erg als ze 'nee' zeggen, je hebt het tenminste geprobeerd!

Interview bij JNM Brussel

Tijdens de Chillie-Willie-activiteit van 18 januari interviewt pieper Bent (10j) van JNM Brussel enkele medeleden over hun JNM-ervaring. Komen aan bod: piepers Bento en Ioan (7-8j) en Lola (leiding).

Hoe ken jij JNM?

Bento: Mijn grote broers zijn leiding bij JNM Pajottenland. Ik vroeg of ik ook mocht gaan: ik doe mee met hen en in Brussel!

Ioan: Ik woon dicht bij GC Essegem, daar had ik meegedaan aan het Ketjesatelier. Pallieter, een monitor daar en JNM-leider, hoorde dat ik de scouts minder leuk vond en nodigde me uit om JNM eens te proberen.

Lola: Ik ken JNM via mijn mama.

Wat is jouw favoriete JNM BXL-activiteit?

Ioan: Ik hou wel van deze Chillie-Willie, waarbij je kan kiezen wat je speelt.

Bento: Inderdaad, er zijn hier veel spelletjes.

Lola: Spellen in kampen, met bv. 4 groepen, of bv. bosstratego vind ik fijn, want je kan je helemaal inleven.

Naar waar zou je graag eens op kamp gaan?

Lola: Een natuurgebied, echt in de natuur zitten.

Ioan: Ja, gewoon in een bos, met als thema 'de zomer'.

Bento: Voor mij een dierenthema, in het Scheutbos mag dat zijn!

Wat is de grappigste gewoonte van JNM BXL?

Ioan: Op het einde van het kamp houden we een Bonte Avond. Die acts zijn altijd heel grappig.

Lola: Het namenrondje aan het begin van onze activiteiten!

Bento: De activiteit "kattenkwaad" van vorige keer!

Wat is jouw favoriete JNM-eten?

Lola en Ioan: Chili sin carne, een echte traditie op onze openingsdag. Ioan houdt van het pikante, Lola heeft graag pindasaus!

Wat vind jij de van de hudo?

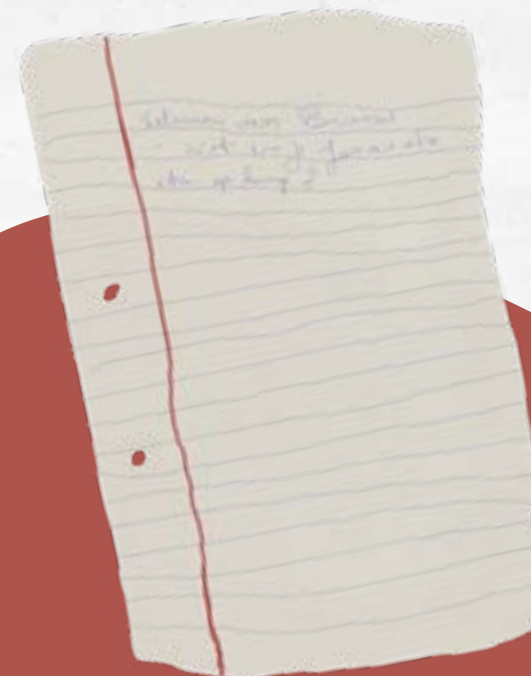
Ioan: ieuw, ik hou er echt niet van, hij stinkt!

Lola: Oh nee, hij stinkt, er zijn lange rijen, en er zitten veel vliegen! (Maar soms is hij wel gezellig.)

Lees je graag het Kikkertje?

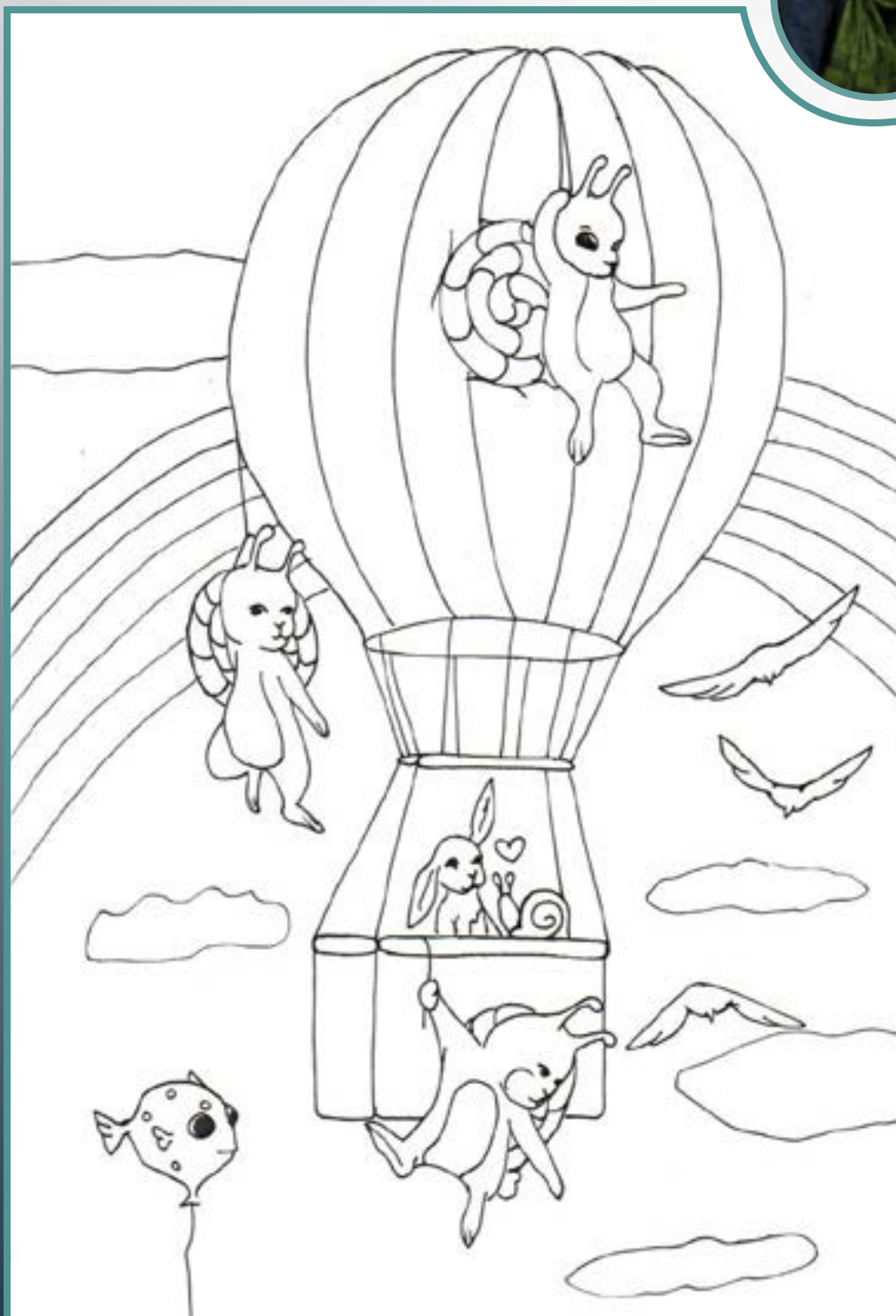
Bento: Ja, graag! Ik kijk vooral naar de prentjes en de spelletjes :-)

Ioan: Ja, er staan veel tips in.

Kleurplaat

Door: Martha De Decker

Pieperpost

Door: Anna Cluckers

Dag liefste slimste piepers!

In de vorige editie van het Kikkertje werd er een tekenwedstrijd bekend gemaakt. Zoveel reacties die we kregen, zoveel van jullie die een tekening instuurden! Het was moeilijk om tussen de tekeningen te kiezen wie de beste was. Nu ... is het tijd om de winnaar te verkondigen ...

De lieveheersbeestjesprijs gaat naar (tromgeroffel): Mona van afdeling Antwerpen! Zij maakte een levensechte tekening van een zevenstippelig lieveheersbeestje.

De keverprijs gaat naar (nog eens tromgeroffel): Paul van afdeling Gent West! Hij maakte een kleurrijke tekening van de alpenboktor. Dat is een keverachtige die smult van beuken en die graag woont in de bergen (zoals de Alpen, vandaar zijn naam).

Mona en Paul hebben allebei een prijs gekregen. Mona kreeg een zoektabel voor lieveheersbeestjes en Paul eentje voor bodemdiertjes. Veel plezier ermee, Mona en Paul!

De andere piepers die tekeningen inzonden waren allemaal ook echt steengoed. Jullie hebben zo hard jullie best gedaan! Daarom verdienen jullie ook een plekje in dit Kikkertje:

Cyriel uit Roeselare (8 jaar) tekende onder andere een vliegend hert en een lieveheersbeestje

Jules, ook uit Roeselare, tekende een zevenstippelig lieveheersbeestje

Klara van JNM Pajottenland en ZWB tekende een mier die zowaar kan rechtstaan

Noor van JNM Brussel (7 jaar) tekende een snuitkever

En Aron van JNM Gent West tekende lieveheersbeestjes om op te eten (niet echt, natuurlijk)

Tuur van JNM Onderstebovenshelde (8 jaar), tekende een knettergekke kever

Nog eens hartelijk bedankt aan iedereen die meedeed! En weet: meedoen is belangrijker dan winnen :)

WEDSTRIJD WIN EEN BOEKENPAKKET!

In maart is het Jeugdboekenmaand. Het thema dit jaar is dieren! Ga maar eens op bezoek bij de bibliotheek. Daar vind je zeker en vast een heleboel leuke boeken in diertema.

Het Kikkertje mag dankzij Jeugdboekenmaand ook een heus boekenpakket weggeven! Om kans te maken op de prijs stuur je een kort verhaaltje over jouw lievelingsdier naar kikkertje@jnm.be.

HET BIJENKASTEEL

We gaan zitten op een ezel zonder kop

En die gaat in galop

We springen op en neer

En dan zien we een beer

We rennen heel snel weg

O, wat hebben we heel veel pech

We zien heel veel bijen

En we pakken heel keien

DAN ZIEN WE EEN AZIATISCHE HOORNAAR

WAT IS DAT RAAR!

Hij vangt een bij

We zijn echt niet blij

ZE VECHTEN EN VECHTEN

Maar uiteindelijk winnen de goeie van de slechten

Met de keien bouwen we een kasteel

De bijen komen met veel

En gaan er in wonen

En krijgen heel veel dochters en zonen

Nu zijn we heel tevreden

Want de bijen hebben grote steden

JOEPIE!!!

Einde

JNM WINKEL

www.jnm.be

Door: Martha De Decker

€16,50

JNM-agenda

Met deze spiksplinternieuwe JNM-agenda kun je al je grootste plannen bijhouden en mis je nooit meer een afspraak! Hij is versierd met illustraties en foto's van JNM'ers en is een echte must-have gadget!

Vleermuizenbuff

Ook al ben jij nog wat jong om vleermuizen te gaan tellen, je bent nooit te jong om te oefenen! Deze buff houdt je nek warm in de winter én helpt je de meest voorkomende vleermuizen in te oefenen. Als je later ook graag vleermuizen wilt tellen, komt deze buff dus goed van pas. Vleermuizen worden wakker uit hun winterslaap als ze de warmte van jouw adem voelen. Daarom houd je een buff voor je mond tijdens de telling, leerzaam en handig dus!

€7,50

Nu: €11,25
ipv: €15,99

Boek: De aarde heeft je nodig!

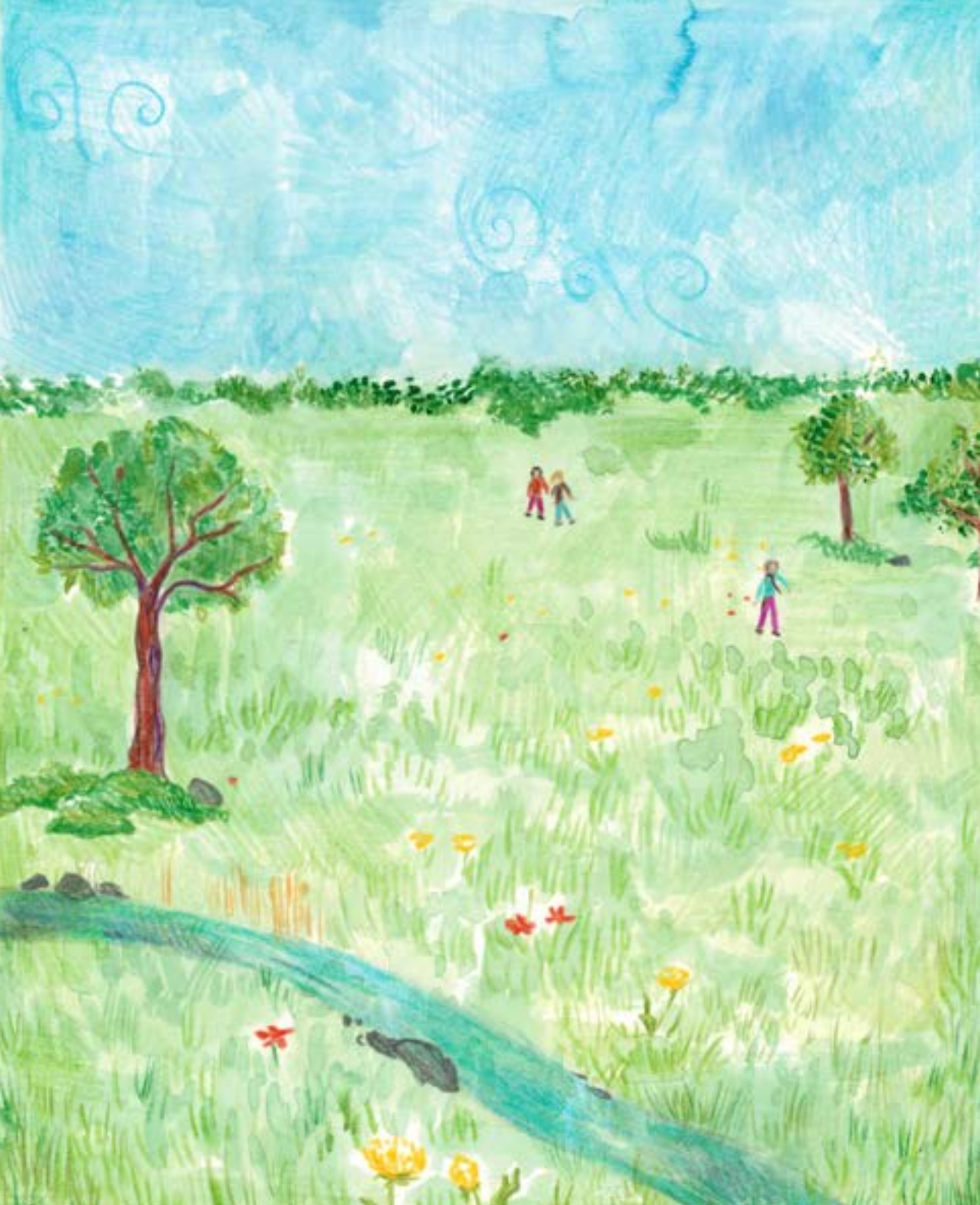
Denk jij weleens na over wat er met je afval gebeurt zodra de vuilnislieden het hebben opgehaald? Dit boek laat je zien hoe afval ontstaat, waar het naartoe gaat én wat wij kunnen doen om de hoeveelheid afval te verminderen. Grappig geschreven en geïllustreerd voor jonge kinderen vanaf 5 jaar. Deze optimistische gids is eenvoudig en gemakkelijk: de eenvoud maakt dat ook jonge kinderen het verhaal begrijpen, en het is voor ons allemaal gemakkelijk om ernaar te handelen. De wereld heeft ons nodig!

JNM Drinkfles Retulp (donkergroen)

Wil jij graag aan iedereen op school laten zien dat jij een JNM'er bent? Dan is deze drinkfles de perfecte manier daarvoor! Met z'n haakje aan de dop kun je hem zelfs overal waar je wilt ophangen. De Retulp Urban fles is helemaal plasticvrij en heeft een stalen dop die afgewerkt is met bamboe. Water uit een fles van roestvrij staal smaakt lekkerder omdat er geen smaakoverdracht plaatsvindt tussen het water en roestvrij staal.

€16,50

JNM WINKEL

Woensdag 14u - 18u

Vrijdag 12u - 16u

Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent